

به نام خدا

عنوان بحث: کوفه از آغاز تا عاشورا

شب پنجم محرم 1444

سرآغاز کوفه:

در این جلسه قصد داریم شهر کوفه را بررسی کنیم و ببینیم چه کسانی به امام حسین(ع) نامه نوشتن و چرا زیر نامه‌ها زدن و بدتر از آن در کربلا شرکت کردند!

برای شروع ابتدا سه نظام اسلامی را بررسی می‌کنیم ابتدا دوران خلفاء، سپس دوران علوی و بعد دوران اموی.س

دوران خلفاء :

پیامبر(ص) سیزده سال در مکه و ده سال در مدینه نبوت کردند از هجرت مکه به مدینه سال اول هجری نام گرفت، بعد شهادت رسول الله (ص) سه سال خلیفه اول خلافت کرد، کار برای راحت بود چون پیامبر (ص) اسلام را در مدینه تثبیت

کرده بود و یک نظمی را رقم زده بودند، در زمان خلیفه اول خالد بن ولید فتوحات را انجام می داد.

بعد از مرگ خلیفه اول، خلیفه دوم به مدت ده سال خلافت کرد و فرمانده فتوحات سعد بن ابی وقاص بود و دوران طلایی فتوحات اسلامی بود، در سال ۱۶ هجری فتح مدائن رقم خورد و تیسفون پایتخت امپراتوری ساسانی سقوط کرد و فتح ایران برای اعراب راحت تر شد.

با پیروزی های پی در پی در جنگ های قادسیه و نهاوند خلیفه دوم احساس کرد باید جای یک شهرکی برای نظامیان اسلام باشد تا به فتوحات نزدیک بوده و برای تثبیت فتوحات جدید نزدیک باشد و اینگونه شهرک نظامی کوفه در سال ۱۷ هجری با هسته بیست هزار نفری با سیصد هفتاد صحابه که سیصد نفر انصار و هفتاد نفر مهاجر تشکیل شد، دارای یک مسجد چهل هزار نفری ساختند. اوایل شهر با خانه های که از نی بودن تشکیل شد و سپس گاه و گلی شد.

والی های کوفه در زمان خلفاء :

۱_ سعد بن ابی وقاص: اولین والی کوفه در سال های ۱۷ تا

۲۱ هجری که اولین سازنده کاخ در دنیای اسلام بود، با وسایل و درب های طاق کسرا و کاخ های ساسانی کاخ خود را ساخت و مردم هم برای همین کاخ سازی و اینکه به ظواهر اسلام پای بند نبود با اعتراض مردم برکنار شد.

۲_ **زیاد بن حنظله، ۳_ عمار یاسر:** و باز مردم اعتراض کردند که عمار مومن هست اما در مدیریت ضعیف است دوباره والی کوفه عوض شد.

۴_ **مغیره بن شعبه:** یک فاسق قوی بود، یکی از بدعت ها و سیاست های خلیفه دوم این بود که دوگانه مومن ضعیف و فاسق قوی بود همین مغیره به خلیفه گفت فسق من برای خودم و کاردانیم برای تو.

۵_ **سعد بن ابی وقاص:** دوباره سعد والی کوفه شد و خلیفه دوم کشته شد و یک سال هم در دوران خلیفه سوم والی کوفه بود.

۶_ **ولید بن عقبه:** برادر مادری خلیفه سوم که فاسق بود و درباره فسقش آیه 6 سوره حجرات **يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن جَاءَكُمْ فَاسِقٌ بِنَبَأٍ فَتَبَيَّنُوا** نازل شد. کارش طوری بود که نماز دو رکعتی را چهار رکعت می خواند نماز می خواند بعد نماز هم

بالا آورد بعد با اعتراض مردم و بالاخص امیرالمومنین (ع) بر کنار شد.

۷_ **سعد بن عاص:** این فرد هم عادی نبود، اگر از ولید بدتر نبود بهتر هم نبود و مردم اخراجش کردند.

۸_ **ابو موسی اشعری:** هشتیم والی کوفه ابو موسی بود تا خلافت امیرالمومنین که در ادامه درباره اش مفصل بحث خواهیم کرد که باعث چه بدعتی شد.

نهضت علیه عثمان:

شهر کوفه در سه نظامی که گذرانده دو نهضت را پشت سر گذاشت، یک نهضت علیه عثمان و دوم نهضت امام حسین (ع) علیه یزید.

خلیفه سوم یک اموی بود، بنا بر گفته عبدالرحمن بن اوف عمید و تکیه گاه بنی امیه بود، بین اقوام و فامیل بسیار بیت المال رو بذل و بخشش می کرد، خمس آفریقا به مبلغ پانصد هزار دینار و فدک که ارث حضرت زهرا (س) بود را به مروان بخشید، خمس مصر را به عبدالله بن عامر پسر عمه اش داد. وقتی می گفتند که چرا بیت المال را اینطوری خرج می کنی

می گفت: من دارم صله رحم می کنم و خلیفة الله هستم و بیت المال هم مال الله هست پس من بهتر می دانم چطور خرج کنم.

شروع نهضت علیه عثمان :

با فامیل بازی های عثمان مردم به او معترض شدن چه مهاجرین و چه انصار اما هسته مرکزی این اعتراضات که از دوران ولید آغاز شد نه نفر به نام های: زید بن صوحان، صعصعه بن صوحان، مالک اشتر، ثابت بن قیس، جندة بن زهیر، عروة بن جعد، عمر بن همر، جندة بن زهیر، جندة بن کعب.

ابتدا عثمان این نه نفر را به شام نزد معاویه تبعید کرد معاویه هم با صحبت و مذاکره نتوانست حریف این نه نفر بشه و دید سقوط عثمان به نفعش هست این نه نفر را فرستاد مدینه پیش عثمان گفت شام را هم خراب کردن. این نه نفر احساس پیروزی می کردند بعد دوباره به سمت حمص تبعید شدند و سپس آزاد شدن هر کدام در شهر هایشان رفتند و یار جمع کردند مالک اشتر در کوفه دویست نفر، عبدالرحمن اودیس

هم در مصر سیصد نفر و حکیم در بصره صد نفر جمع کردند و به مدینه آمدند و چهار ماه کاخ عثمان را محاصره کردند و مردم مدینه از مهاجرین و انصار هم کمک کردند تا اینکه عثمان را کشتند.

امیرالمومنین (ع) از ابتدا مخالف کشتن عثمان بودند و می گفتند که نباید خلیفه کشی باب شود و امام حسین را مامور رساند آب و غذا به عثمان کردند اما ریختن و عثمان را کشتن زنش ناعله که مسیحی تازه مسلمان شده بود انگشتان عثمان با قسمتی از موی سرش را در لباسش گذاشت و به شام نزد معاویه فرستاد معاویه هم پیراهن را به نیزه زد و از زن عثمان خواستگاری کرد و شد خونخواه عثمان و به بهانه خونخواهی با امیرالمؤمنین جنگید می گفت قاتلان عثمان را تحویل بده. در جنگ حضرت گفتن قاتلان عثمان دستشان را بپرن بالا نزدیک بیست هزار نفر دستشان را بلند کردند!

دوران علوی:

بعد از قتل عثمان سه سر دسته لشکر کوفه، بصره و مصر نزد امیرالمومنین آمدن و بیعت کردند اما چند نفر بیعت و بیعت

جهاد نکردند: حصان بن ثابت، اسامه بن زید، سعد بن ابی وقاص، زید بن ثابت، انس بن مالک، ابو موسی اشعری، ابو درداءو...

در اوایل حکومت علوی جنگ جمل رخ داد و حضرت با لشکر طلحه و زبیر برخورد کرده و از ابو موسی طلب فرستادن نیرو می کنند اما ابو موسی می گوید که ما جنگ مسلمان با مسلمان را نداریم دعوا دعوایی خانوادگی هست یم طرف داماد پیامبر و یک طرف هم همسر پیامبر. با همین جمله تاریخ رو زیر و رو کرد.

بعد جنگ امام مرکز حکومت رو از مدینه به کوفه آوردند نظم پادگانی کوفه رو بهم زدند و یک قالب جدید ریختن و در طی این نوزده بیست سال بعد از تاسیس کوفه بافت کوفه نیز تغییر زیادی کرده بود، ایرانی ها زیاد شده بودند طوری که برای خود مسجد داشتن و زبان دوم کوفه هم فارسی شده بود. امام از ابتدا خلافت همه کارگزان عثمان را عوض کزد به جز دو نفر یکی ابو موسی و دومی معاویه، ابو موسی رو با آمدن خود به کوفه برکنار کرد اما برای برکنار کردن معاویه جنگ صفین رقم خود نودهزار نفر لشکر امیر المؤمنین (ع) شامل

۸۷ نفر از بدریون و ۲۸۰۰ نفر از صحابه پیامبر(ص) حضور داشتن و صد و بیست هزار نفر هم لشکر معاویه طی چند ماه با هم جنگیدن پانزده هزار نفر تلفات سپاه امیرالمؤمنین بود و پنجاه پنج هزار نفر هم تلفات معاویه در شب لیلة الهزیر بعد از نماز صبح شروع شد تا نماز مغرب دو سپاه با هم جنگیدن در این شب سرنوشت ساز اشعث خطبه خواند و سپاه را شل کرد و جنگ برده را تبدیل به شکست کرد، معاویه هم قران را به سر نیزه کرد و داستان حکمیت پیش آمد، بعد حکمیت هم ابو موسی امیرالمؤمنین را عزل و عمرو عاص معاویه را نصب کرد بعد این واقعه معاویه خود را امیرالمؤمنین صدا می کرد و یک جنگ روانی را آغاز کرده بود.

بعد نتیجه حکمیت خوارج شروع کردند و نسبت به حکمیت اعتراض داشتند، نیم فرسخی کوفه اردوگاه زدند و دوازده هزار نفر تعدادشان بود از قاریان و حافظان دو آتیشه اسلام بعد حضرت تا تبیین و خطبه ها هشت هزار نفر را قانع کرد و چهار هزار را گردن زد.

کوفه بعد از جنگ های امیر المؤمنین :

بعد از جنگ های جمل، صفین و نهروان تقریباً کوفه نوزده هزار نفر تلفات داد، پانزده هزار نفر در صفین و چهار هزار هم در نهروان این تعداد خانواده و اقوامی داشتن، بعد جنگ طوری شد که کوفه دگرگون شد و باعث شهادت امیر المؤمنین (ع) شد.

باعث حکمیت، خطبه اشعث، خوارج و کوچ چهار هزار نفر از قاریان قران به رهبری عبدالله بن مسعود که نمی توانستن حق را در صفین تشخیص دهند چیزی نبود به جز موضع ابو موسی در جنگ جمل که گفته بود ما جنگ با مسلمان نداریم و پیامبر (ص) می فرمودند که هر قومی سامری دارد، شعار او لامساس بود و شعار سامری قوم من لا قتال هست، امیر المؤمنین فرمودند که سامری امت ابوموسی هست و در قنوتش لعنتش می کرد.

نوع حکومت علوی:

نوع حکومت علوی در کوفه به صورت عدل و حدود الهی بود

نه بیشتر نه کمتر شاهد تاریخی هم زد حد برای نجاشی شعار

بود که رسانه امام(ع) بود و علیه معاویه شعر می گفت و تأثیر هم داشت اما در ماه رمضان شرابخواری کرد و بعد از زد حد به معاویه پناه آورد اما جای که حق خود حضرت ضایع می شد می بخشیدن مثل این مورد که اشعث و همراهانش در مسیرشان یم سوسمار می بینند و می گویند السلام علیک یا ابالحسن این ماجرا در شهر پیچید و به گوش امام رسید اما امام هیچ واکنشی نشان ندادند.

بعد شهادت امیرالمومنین (ع) و اون وضع کوفه امام حسن (ع) شش ماه کوفه رو اداره کردند تا اینکه دوران امویان شروع شد.

دوران امویان:

معاویه در ابتدا نظم کوفه را برگداند به همان پادگان نظامی در جنگها یزید را فرمانده لشکر می کرد و زیر دستش هم اشعث و.. و بخشنامه های که گفتیم را اجرا کرد والی کوفه هم یک شخصی به نام نعمان بن بشیر یک مومن ضعیف بود به همین خاطر مردم کوفه هزاران نامه به امام نوشتن اما با آمدن عبیدالله ورق برگشت و یک حاکم فاسق

قوی مردم کوفه نشون دادن که در موقعیت ها چقدر زود
عوض می شود و به جنگ اباعبداللّه رفتن و نهضت علیه یزید
برخلاف نهضت قبل شکست خورد.
إن شاءالله به سرنوشت مردم کوفه گرفتار نشیم.